

Ніка Левковець

(13 р., ЗОШ I-II ст., с. Муравище, Ківерцівський р-н, Волинська обл.)

Війна...

Війна... Для когось це лише п'ять літер, які не мають сенсу. А для когось – страшне слово, скільки в ньому ненависті, зlostі, крові, сліз, розбитих сердець, скалічених доль, смертей, болю. Ще з її появою у життя приходить сирітство, злидні, голод, страх! Саме зараз, як ніколи, я це розумію. Тому що відчути все це, на жаль, довелось моїй родині.

Народилася і виросла я у прекрасному і такому рідному місті Донецьку. У місті безкраїх степів, якими мандрювали ще скіфи, високих териконів, які нагадують про те, що Донбас – столиця вугільного краю, чарівних голівок червоних троянд, які звеселяють око літнього дня, місто добрих сердець. Відомо, що цей край оспівано ще у «Слові о полку Ігоревім». Це – моя рідна земля, мій чарівний Донецький край, без якого я не можу жити. Він навічно увійшов до моого серця, мій Донбас, моя Батьківщина.

Щодня я прокидалася під спів солов'я, милувалася чарівною природою, золотими хрестами на церквах, чудовими дитячими майданчиками, на яких весело гралися малята.

Та прийшла вона, страшна, кривава, немилосердна та жорстока. Та, яка «розстріляла» наше дитинство, наші мрії, наше майбуття. Вона постукала грізно та дошкульно у наші двері. На порозі стояли двоє озброєних до зубів солдатів, їхній погляд сповіщав про біду. Це були ополченці. Вони наказали негайно таткові зібратися та йти за ними. У разі відмови вони погрозили, що заберуть нас з братом. Татові залишалося ніщо інше, як підкоритися їм. Ніякі вмовляння та ридання мами, мої благання – ніщо не зачепило холодні серця непрошених гостей. Мама стала на порозі і не відпускала тата. Та один із солдатів рвучко відкинув її убік. Удар був настільки сильним, що вона знепритомніла. З того часу ми більше нічого не знали про тата. Де він, чи живий наш татусь?

Так ми залишилися утрьох. Та біда, кажуть, сама не приходить. Якось уночі ми прокинулися від страшенної вибуху. Мама визирнула у вікно й оторопіла: палав сусідній будинок, у який потрапив снаряд. Не гаючи часу, у самих піжамах ми вискочили з квартири і побігли до підвалу. Це було наше спасіння! Адже за мить, тільки-но двері підвалу зачинились, ми почули ще один вибух. Але він був ще сильніший за попередній. Снаряд прямісінько влучив у наш будинок. Жах опанував нашими серцями. Братик Андрійко почав плакати, і мама щосили притискала його до себе. Разом з нами у підвалі опинилося ще декілька сімей, яким пощастило врятуватися. Та гуркіт літаків та розриви снарядів, які доносилися і до нас, посіяв паніку. Люди кричали, плакали маленькі діти. Я намагалася знайти серед людей нашу добру та щиру сусідку, 75-літню бабусю Галину, яка мала уже поганий зір та недочувала. Та її ніде не було. Напевне, вона не почула вибуху або просто міцно спала. «Чи жива вона?» – промайнула

думка. Мені стало її дуже шкода. Адже вона завжди була до нас доброю; постійно пригощала нас чимось смачненьким, ми з братиком часто ходили до неї у гості. Ми ще довго, налякані та замерзлі, сиділи у підвалі, адже ще довго не вщухала стрілянина та вибухи. Я думала, що ми ніколи звідси більше не вийдемо, так і загинемо тут. Так пройшло кілька годин. Шум нагорі почав вщухати, насталотиша. Треба було вибиратися з цього холодного і непривітного схову. Це вартувало зусиль. Адже вихід з нього завалило, і чоловікам довелося докласти багато зусиль, щоб звідси вийти. Те, що ми побачили, ніяк не вкладалось у нас у голові! На місці нашого будинку була руїна, лише останній під'їзд уцілів. Та й то не можна було назвати житлом: шиби у вікнах повибивані, все було у полум'ї. Я подивилася на маму, її очі світилися страхом, вона, притискала до себе братика, який міцно спав у неї на руках. В цей час мені захотілося бути саме на його місці, щоб цього усього не бачити і не розуміти. Я підбігла до неї і міцно обійняла їх двох. «А можливо, це лише сон, страшний сон? Я зараз прокинуся, і все буде так, як раніше», – подумала я і різко відсахнулася від мами. Та як я не намагалася цьому протистояти, нічого не виходило. Жахлива реальність залишалася переді мною.

Уже два тижні ми проживали у підвалі. На щастя, жителі нашого будинку передбачали таку ситуацію, тому вони зробили такий собі бункер: нанесли туди консерви, варення, крупи, воду, одяг, матраци, ковдри і усілякі інші речі першої необхідності. І хоча там було багато чого, усе колись закінчується. Уже два тижні ми сиділи в холодному і сирому бункері, не маючи змоги не тільки прийняти звичайнісінький душ, але і запаси води наші танули, як перший сніг. Цілими днями ми ходили брудні, від нас йшов неприємний запах. Місць у підвалі було небагато, тож ми утром спали на одному матраці. Але нам ще пощастило: були сім'ї, які ділили матрац на п'ятьох, а то і більше чоловік. Від одного нашого сусіда я довідалася, що школу, у якій я навчалася, також розбомбили, лише одна руїна нагадувала про неї. Клас, у якому я навчалася, був вщент розтрощений. Тому для того, щоб навчатися, я змушенна була ходити у школу за декілька кварталів від нас. Мені та моїм однокласникам не вельми пощастило з класом. Там нам були не дуже раді та називали нас безхатченками, злідарями. Доходило навіть і до бійки. У ту мить як мені хотілося повернутися у рідну школу, сісти за свою парту, побачити такі бажані обличчя наших вчителів. Там було все: друзі, повага, гарний і веселий відпочинок. Я розуміла, що цього уже не повернути. Тож я дала собі обіцянку: за будь-яких умов – вчитися. Тож терпіла знущання та насмішки інших, нових однокласників.

Їжа у нас закінчувалася, адже мама доглядала за маленьким братиком, а грошей вона уже давно не отримувала. Тож ми виходили на вулицю у пошуках того, щоб ополченці

дали хоча б щось. Від тата не було ніякої звістки, тому покладатися залишалося лише на себе. Таких, як ми, було багато – голодних, зневірених і вбогих. Дехто з них жив просто неба, адже місця у підвалах на усіх не вистачало. Я дивилася на них і серце стискалося від болю, адже вони були не лише голодні, а й холодний зимовий вітер проймав їхні зболені горем душі. Дехто з них втратив не лише житло, але й сім'ю. І ще більше хотілося мені прокинутися від цього жахливого сну! Крикнути на весь світ: «Люди! Адже ви люди! Схаменіться! Подивіться, що ви робите!». Моя душа кричала, але її ніхто не хотів чути. Чому? Чому саме з нами? За що? Невже Господь не бачить наших страждань? Скільки ще скалічених душ буде блукати, а над ними свистітимуть кулі, розриватимуться снаряди?

Уже місяць минув із того часу, як ми жили у підвалі. Холод, сирість панували там і у наших душах. Не вистачало води, їжі. У деяких сімей лопало терпіння, вони збиралі свої речі і їхали з цього пекла подалі. Якось увечері, коли ми готовувалися до сну, мама помітила, що у моого братика гарячка. Вона дала йому ліків, і я заснула, а мама просиділа над Андрійком усю ніч. Гарячка так і не спадала. Тому вранці мама залишилася з братиком, а я пішла у пошуках лікаря, бо зателефонувати ми не могли. Коли я йшла до найближчої лікарні, то роззиралася навколо, розглядала своє місто. А місто було не вільноти! Деякі будинки були вщент розгромлені, колись квітучий красивий парк перетворився на згарище обвуглених пеньків. Я йшла і думала: «Невже це те місто, в якому я народилась і жила? Мое рідне місто стогне під ярмом загарбників!». Нарешті я знайшла лікарню, покликала лікаря, і ми разом рушили туди, де лежав мій хворий любий братик. Стан Андрійка був важкий. Лікар оглянув його і поставив крапельницю. «Що з моїм сином?» – запитала стурбовано мама. «Усе дуже погано. Через стреси його організм ослаб і зараз дуже вразливий. Вам негайно потрібно звідси їхати, усе це надто небезпечно для нього». «Я не можу виїхати без чоловіка», – відповіла мама. «Вирішувати вам, але раджу не зволікати з від'їздом. Може бути запізно», – сказав лікар і попрощався. Мама заплакала. Вона була у розpacі. Мені хотілося її якось підтримати. Тому я ніжно взяла її маленькі ручки і міцно притисла їх до своїх грудей. Потім ніжно обняла її за шию і поцілуvala. Мені здалося, що цей поцілунок надав їй сили, і вона перестала плакати. Вона витерла слізози, заспокоїлась і підійшла до братика і сказала: «Синку, любий, прощай. Коли прийде якась звісточка від татка, ми обов'язково поїдемо звідси».

Увесь наступний тиждень минув жахливо: постійні обстріли, нестача їжі, хвороба брата – усе це далося відомо. Мама схудла, стала блідою та змученою, валилася від утоми, ноги не слухалися її. Адже усю їжу, яку нам доводилося добувати, вона віддавала нам з братиком.

Нарешті прийшла вісточка від татка. До нас завітав колишній татків товариш, який про щось довго перешіптувався з мамою на вулиці. Коли я вийшла з підвалу, то побачила жах в очах мами, слізози котилися по її зблідлому, виснаженому обличчі. І тоді я зрозуміла, що у нашу сім'ю прийшло горе. Татка не стало. Ми ще довго не могли повірити у те, що сталося. Та треба було приймати рішення самостійно, удвох. Залишатися тут ми не могли, та і братик ще хворів, потрібно було вивозити його якнайшвидше звідси. Мама боялася, що з нами щось теж може трапитись. Несила було терпіти це жахіття, ці муки, що звалились на нас, та й братова хвороба не давала часу на роздуми.

... Ми їхали дуже швидко, і всі, хто сидів в автобусі, це розуміли. Не можна було зволікати і призупинятися ні на мить. Адже це коштуватиме кожному життя. З кожним кілометром, який ми проїжджали, я відчувала, як холодна, жахлива атмосфера змінювалася на більш теплу і привітну. Ось ще кілька кілометрів – і ми в безпеці. Тут, як і колись у нас, світило і пестило нас своїми променями привітне, ласкаве сонечко, морозець пощіпував нам щічки, але від цього нам ставало ще тепліше і привітніше. Незнайомі люди усміхалися до нас і щось говорили, бігали та сміялися дітлахи. Тут панував МИР.

... Ось вже місяць, як ми живемо там, де панує спокій. Де так приємно засинати під мамину пісеньку, співану братику, і прокидатися не від гуркоту градів і мінометів, а від ніжного дотику маминої руки або її шепотіння на вушко. Ми дуже сумуємо за татком. Адже більше ніхто так не обійме мене, не поцілує. Більше ніколи ми не проїдемося з ним по парку, не єстимо разом солодкої вати, не ходитимо в кінотеатр чи просто веселитимося... Ми завжди пам'ятатимемо його сміх, його міцні руки, які брали нас на руки, відчуватимемо його присутність. Він завжди з нами.

Ми потроху звикаємо до нового життя. У школі, де я навчаюся, до мене ставляться приязно та співчутливо. Братик мій повністю одужав і ходить у садочок. Мама влаштувалася на роботу. Життя наше налагоджується.

Зараз я спостерігаю за промінчиком сонця, що заходить. Він теплий та лагідний. Я знаю, що за заходом має бути схід. А яким він буде, чи теплим і лагідним, чи жорстоким та кривавим, залежить від нас. І народжується відчуття: не треба більше війни. Ніколи.

Я свічку запалю і помолюся за нашу рідну Україну. Щоб закінчилася війна, за небо чисте, небо мирне.

Молюсь за тих, хто вже пішов і більш ніколи не вернеться, за слізози матерів і вдів, і за мале дитяче серце.

Щоб узурпатора нога на нашу землю не ступала. Ми переможем ворога, а нашій Україні слава!

